K niektorým aspektom presadzovania práv duševného vlastníctva colnými orgánmi

On some Aspects of Customs Enforcement of Intellectual Property Rights

Peter ROHÁČEK[1]

ABSTRAKT
Autor v článku analyzuje niektoré aspekty týkajúce sa európskej a vnútroštátnej úpravy presadzovania práv duševného vlastníctva colnými orgánmi, predovšetkým právnu úpravu a prax colných orgánov pri uplatňovaní procesných lehôt pri zaistení tovaru alebo pri pozastavení jeho prepustenia. Autor ďalej uvádza niekoľko poznámok k materiálnym požiadavkám na rozhodnutie o zaistení tovaru alebo o pozastavení jeho prepustenia a k výpočtu nákladov na skladovanie tovaru, o ktorých má vedomosť, že v právnej praxi spôsobujú interpretačné problémy.

ABSTRACT
In the article, the author analyses some aspects related to the European and national legislation of the customs enforcement of intellectual property rights, in particular, the regulation and legal practice in application of procedural time limits applicable after the detention of the goods or suspension of the release. The author also provides for a couple of remarks to the substantive requirements for the decision on detention or suspension of the release and to the calculation of costs of storage of such goods, which in legal practice causes interpretation problems.

Kľúčové slová
Deklarant, držiteľ tovaru; držiteľ rozhodnutia; lehota; legitímny obchod; právo duševného vlastníctva; pozastavenie prepustenia; skladné; tovar; zaistenie.

Key words
Declarant; holder of the goods; holder of the decision; time limit; legitimate trade; intellectual property right; suspension of the release; storage costs; detention.

Pozorujúc neustály tlak na odstraňovanie administratívnych prekážok legitímneho obchodu je zrejmé, že orgány presadzujúce práva duševného vlastníctva sú v neľahkej pozícii. Na jednej strane sa na ne kladie požiadavka na rýchlosť konania a plynulosť prepravy tovaru, na strane druhej stojí nemenej kategorická požiadavka na bezpečnosť vnútorného trhu a zdravie obyvateľstva a v neposlednom rade aj požiadavka na ochranu legitímnych záujmov držiteľov práv duševného vlastníctva.

Snahu európskeho normotvorcu nájsť kompromis medzi oboma požiadavkami reflektuje nariadenie 608/2013[2] a jeho vykonávacieho nariadenie[3], zatiaľ čo v slovenskom právnom prostredí je to zákon č. 486/2013 Z. z.[4] a jeho vykonávacia vyhláška[5]. Národná legislatíva je v časti vzťahujúcej sa na tovar pod colným dohľadom len nadstavbou

1 JUDr. Peter Roháček pôsobí ako expert pre medzinárodnú organizáciu ICMPD so špecifikáciou na colné právo, e-mail: rohacek.peter@gmail.com
2 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 z 12. júna 2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi a zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003 (Ú. v. EÚ L 181, 29. 6. 2013, s. 15 – 34).
3 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1352/2013 zo 4. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú formuláre podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi (konsolidované znenie) (Ú. v. ES L 341, 18. 12. 2013, s. 10 – 31).
4 Zákon č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi.
5 Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 490/2013 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi v znení neskorších predpisov.

európskej úpravy. V časti týkajúcej sa opatrení na domácom trhu (vnútornom trhu v Slovenskej republike)[6] možno hovoriť o analógii s európskou legislatívou, ako to explicitne uvádza aj dôvodová správa k zákonu.[7]

V nasledujúcom texte sa zameriame na uplatňovanie oprávnenia na zaistenie veci a s ním súvisiacej lehoty podľa zákona o finančnej správe[8] pred vydaním rozhodnutia o samotnom zaistení tovaru alebo o pozastavení jeho prepustenia podľa predpisov upravujúcich procesné postupy pri presadzovaní práv duševného vlastníctva. Držitelia tovaru a deklaranti sa v súčasnosti pri aplikácii predpisov o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi stretávajú s využívaním oprávnenia na zaistenie veci podľa zákona o finančnej správe colnými orgánmi spôsobom, ktorý autor nepovažuje za správny. V článku autor uvádza argumenty na podporu svojho názoru.

V ďalších častiach uvedieme niekoľko poznámok k materiálnym požiadavkám na rozhodnutie o zaistení tovaru alebo o pozastavení jeho prepustenia a k výpočtu nákladov na skladovanie tovaru, o ktorých máme vedomosť, že v právnej praxi spôsobujú interpretačné problémy.

1 K uplatňovaniu lehôt colnými orgánmi pri presadzovaní práv duševného vlastníctva

Nariadenie 608/2013 stanovuje colným orgánom na oznámenie rozhodnutia o zaistení alebo o pozastavení prepustenia **lehotu do jedného pracovného dňa od tohto zaistenia, resp. pozastavenia prepustenia**.[9] Na nariadenie v podmienkach Slovenskej republiky priamo nadväzuje vnútroštátna úprava, ktorá uvedenému oznámeniu dáva podobu rozhodnutia.[10] Pokiaľ teda ide o tovar podliehajúci colnému dohľadu, colný úrad nemá žiadny manévrovací priestor a pri vydaní rozhodnutia adresovaného deklarantovi alebo držiteľovi tovaru je viazaný lehotou jedného pracovného dňa.[11]

Zároveň, ako sme uviedli v texte, procesný postup pre domáci trh zakotvený v druhej časti zákona č. 486/2013 Z. z.[12] je analógiou s príslušnými ustanoveniami nariadenia č. 608/2013.[13] Hoci to z legislatívy explicitne nevyplýva, rozumne možno predpokladať, že zákonodarca mal záujem aj na dodržaní lehoty jedného pracovného dňa od zaistenia tovaru.

Normotvorca Únie a v nadväznosti na to analogicky aj zákonodarca v Slovenskej republike ustanovili krátke procesné lehoty spojené so zaistením tovaru (alebo pozastavením jeho prepustenia) a následným vyjadrením držiteľa tovaru (alebo deklaranta) a držiteľa rozhodnutia z toho dôvodu, aby sa prípadným neopodstatneným zásahom colného orgánu **legitímny obchod obmedzoval len v absolútne nevyhnutnej miere**. Napriek tomu však máme na základe našich skúseností z praxe informácie, že pred uplatnením procesných lehôt podľa predpisov upravujúcich presadzovanie práv duševného vlastníctva colné orgány v Slovenskej republike využívajú aj **oprávnenie na zaistenie veci podľa § 44 zákona o finančnej správe**[14]. V právnej praxi sme sa stretli aj s prípadom, kedy bolo rozhodnutie o zaistení tovaru vydané **až na osemnásty kalendárny deň** od faktického zaistenia tovaru v priestoroch jeho držiteľa.

Vydanie rozhodnutia je významným procesným úkonom colného orgánu, na ktorý sa viaže začiatok plynutia ďalších lehôt zakotvených v § 7 ods. 2 zákona č. 486/2013 Z. z. (domáci trh) a čl. 23 ods. 1 písm. c) (tovar podliehajúci colnému dohľadu), počas ktorých sú držiteľ tovaru, resp.

6 Porovnaj § 2 písm. d) zákona č. 486/2013 Z. z.:
„Domácim trhom je trh v Slovenskej republike, na ktorom sa nachádza tovar, ktorý nie je tovarom pod colným dohľadom."

7 V osobitnej časti dôvodovej správy k § 7 zákona č. 486/2013 Z. z. upravujúceho procesný postup pri zaistení tovaru po vydaní rozhodnutia o žiadosti o prijatie opatrenia na domácom trhu je uvedené, že *„v § 7 sa upravuje postup colného úradu pri zaistení tovaru, pri ktorom má podozrenie z porušovania práv duševného vlastníctva po vydaní rozhodnutia o žiadosti o prijatie opatrenia na domácom trhu. V záujme harmonizácie procesných postupov colných orgánov sa analogicky preberá postup podľa nariadenia č. 608/2013."*

8 Zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

9 Podľa čl. 17 ods. 3 prvý pododsek nariadenia č. 608/2013 *„colné orgány deklarantovi alebo držiteľovi tovaru oznámia pozastavenie prepustenia tovaru alebo zaistenie tovaru do jedného pracovného dňa od tohto pozastavenia prepustenia tovaru alebo zaistenia."*

10 Porovnaj 15 ods. 1 zákona č. 486/2013 Z. z., podľa ktorého, *„o pozastavení prepustenia tovaru alebo o zaistení tovaru podľa osobitného predpisu colný úrad vydá písomné rozhodnutie, v ktorom zároveň vyzve deklaranta alebo držiteľa tovaru, aby sa v lehote ustanovenej osobitným predpisom písomne vyjadril, či súhlasí so zničením tovaru. V poučení colný úrad uvedie informácie podľa osobitného predpisu a poučí deklaranta alebo držiteľa tovaru o právnych následkoch podľa § 17 ods. 1 a 2."*

11 Pozn.: pri doručení tohto rozhodnutia sa navyše uplatňuje fikcia doručenia podľa § 39 ods. 5 zákona č. 486/2013 Z. z.:
„Ak colné orgány rozhodnutie podľa § 15 ods. 1 alebo oznámenie podľa § 15 ods. 4 alebo ods. 6 doručujú prostredníctvom poštového podniku, za deň doručenia tohto rozhodnutia alebo oznámenia adresátovi sa považuje deň nasledujúci po odovzdaní tohto rozhodnutia alebo oznámenia na poštovú prepravu."

12 Pozri § 3 až 11 zákona č. 486/2013 Z. z.

13 Porovnaj osobitnú časť dôvodovej správy k § 7 zákona č. 486/2013 Z. z.

14 § 44 ods. 1 písm. c) zákona o finančnej správe znie:
„Ak je dôvodné podozrenie, že tovar alebo vec súvisia s porušením colných predpisov, daňových predpisov alebo iných osobitných predpisov[21], podľa ktorých vykonávajú orgány finančnej správy svoje úlohy, a ak je to potrebné na zistenie skutkového stavu, ozbrojený príslušník finančnej správy je oprávnený ich zaistiť na vykonanie potrebných úkonov; zaistenie môže trvať najviac 60 kalendárnych dní."

deklarant, ako aj držiteľ rozhodnutia[15] oprávnení podniknúť kroky na ochranu svojich práv.[16]

Uplatnením § 44 ods. 1 zákona o finančnej správe pred vydaním rozhodnutia o zaistení tovaru, resp. pozastavení prepustenia podľa nášho názoru dochádza k **neodôvodnenému predĺženiu** celkovej lehoty jedného pracovného dňa od zaistenia[17] a následne desiatich (resp. troch)[18] pracovných dní na podanie vyjadrenia (t. j. spolu 11, resp. 4 pracovné dni) **o ďalších, potenciálne až 60 kalendárnych dní**,[19] pričom toto predĺženie lehoty nemá oporu v právnych predpisoch.

Nesprávnosť tohto postupu ilustrujeme prostredníctvom *argumentum ad absurdum* na príklade s tovarom podliehajúcim rýchlej skaze. Definícia tejto kategórie tovaru na účely opatrení pri tovare pod colným dohľadom je zakotvená v čl. 2 bode 20 nariadenia 608/2013. Definícia na účely domáceho trhu v zákone č. 486/2013 Z. z. absentuje. V súlade s nariadením ide o *„tovar, o ktorom sa colné orgány domnievajú, že sa znehodnotí pri skladovaní kratšom ako dvadsať dní od dátumu jeho pozastavenia prepustenia alebo jeho zaistenia.“* Nejde o exaktnú definíciu a kvalifikácia tovaru ako tovaru podliehajúceho rýchlej skaze, tak vo veľkej miere závisí od posúdenia colného orgánu *in situ* v závislosti od druhu tovaru, od predpokladanej exspirácie, spôsobu uskladnenia a pod.

Práve pri tovare podliehajúcom rýchlej skaze môže nastať neželaná situácia, keď pôvodne zamýšľaná skrátená lehota jedného pracovného dňa od zaistenia a následne troch pracovných dní na podanie vyjadrenia (t. j. spolu 4 pracovné dni) môže začať plynúť až neskôr po zaistení, v hraničnom prípade až po uplynutí 60. kalendárneho dňa od faktického zaistenia. **Je nepochybné, že tovar podliehajúci rýchlej skaze by sa pri takejto interpretácii lehôt celkom znehodnotil.** Je potrebné doplniť, že uvedený príklad je len ilustračný a je možné rozumne predpokladať, že pri rýchlo sa kaziacom tovare bude colný orgán konať bez zbytočného odkladu v súlade so zásadou hospodárnosti konania.

Pomocou tohto modelového príkladu však každopádne možno spoľahlivo preukázať, že ak sa má pred vydaním rozhodnutia o zaistení tovaru, resp. o pozastavení jeho prepustenia využiť oprávnenie na zaistenie veci podľa § 44 ods. 1 zákona o finančnej správe a s tým súvisiaca lehota, potom maximálne len v rozsahu jedného pracovného dňa, ako to napokon umožňuje aj čl. 17 ods. 3 prvý pododsek nariadenia č. 608/2013. Dôvodom na využitie oprávnenia na zaistenie veci výslovne uvedeným v § 44 ods. 1 zákona o finančnej správe je zisťovanie **skutkového stavu**. Pod zisťovaním skutkového stavu by sa v tomto prípade mala rozumieť identifikácia tovaru, jeho držiteľa, určenie práv duševného vlastníctva, ktoré mali byť porušené, a ich držiteľa, no predovšetkým **stanoviská držiteľa tovaru a držiteľa práva** k otázke porušenia práv duševného vlastníctva a prípadného zničenia tovaru v zjednodušenom postupe. Špecifikom presadzovania práv colnými orgánmi však je, že **colný orgán skutkový stav (stanoviská oboch účastníkov) reálne nemá ako zistiť skôr, než vydá rozhodnutie o zaistení tovaru alebo o pozastavení prepustenia**. Práve vydaním rozhodnutia sa totiž iniciujú procesné postupy predpokladané v predpisoch o presadzovaní práv duševného vlastníctva.

Subsidiárnym argumentom je tiež skutočnosť, že aj lehota na podanie odvolania proti rozhodnutiu o zaistení tovaru, resp. pozastavení jeho prepustenia je v porovnaní so štandardnou lehotou 15 kalendárnych dní upravenou v správnom poriadku[20] výrazne skrátená na 3 pracovné

15 Porovnaj čl. 23 ods. 1 písm. a) a b), podľa ktorých *„tovar podozrivý z porušovania práva duševného vlastníctva sa môže zničiť pod colným dohľadom bez toho, aby bolo akokoľvek potrebné určiť, či sa porušilo právo duševného vlastníctva podľa práva členského štátu, v ktorom sa tento tovar nachádza, ak sú splnené tieto podmienky:*
a) držiteľ rozhodnutia colným orgánom písomne potvrdil, a to v lehote 10 pracovných dní alebo v prípade tovaru podliehajúceho rýchlej skaze v lehote troch pracovných dní od oznámenia pozastavenia prepustenia tovaru alebo zaistenia tovaru, že je presvedčený, že právo duševného vlastníctva bolo porušené;
b) držiteľ rozhodnutia colným orgánom písomne potvrdil svoj súhlas so zničením tovaru, a to v lehote desiatich pracovných dní alebo v prípade tovaru podliehajúceho rýchlej skaze v lehote troch pracovných dní od oznámenia pozastavenia prepustenia tovaru alebo zaistenia tovaru.“
Porovnaj tiež § 7 ods. 6 písm. a) a b), podľa ktorých „colný úrad v oznámení podľa odseku 5 vyzve držiteľa rozhodnutia, aby v lehote desiatich pracovných dní alebo troch pracovných dní, ak ide o *tovar podliehajúci rýchlej skaze, odo dňa doručenia písomného oznámenia*
a) sa písomne vyjadril, či bolo jeho právo duševného vlastníctva porušené a čí súhlasí so zničením tovaru alebo
b) preukázal, že podal na súd návrh na začatie konania vo veci určenia, či ide o tovar, ktorým sa porušuje jeho právo duševného vlastníctva.“

16 Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 486/2013 Z. z. *„o zaistení tovaru vydá colný úrad písomné rozhodnutie, v ktorom zároveň vyzve držiteľa tovaru, aby sa v lehote desiatich pracovných dní alebo, ak ide o tovar podliehajúci rýchlej skaze, v lehote troch pracovných dní od doručenia rozhodnutia o zaistení tovaru písomne vyjadril, či súhlasí so zničením tovaru; v poučení zároveň informuje držiteľa tovaru o postupe podľa § 9 ods. 1 a poučí ho o právnych následkoch podľa § 11 ods. 3 a 4.“*
Podľa čl. 23 ods. 1 písm. c) nariadenia 608/2013 *„tovar podozrivý z porušovania práva duševného vlastníctva sa môže zničiť pod colným dohľadom bez toho, aby bolo akokoľvek potrebné určiť, či sa porušilo právo duševného vlastníctva podľa práva členského štátu, v ktorom sa tento tovar nachádza, ak sú splnené tieto podmienky:*
c) deklarant alebo držiteľ tovaru colným orgánom písomne potvrdil svoj súhlas so zničením tovaru, a to v lehote desiatich pracovných dní alebo v prípade tovaru podliehajúceho rýchlej skaze v lehote troch pracovných dní od oznámenia pozastavenia prepustenia tovaru alebo jeho zaistenia. Ak deklarant alebo držiteľ tovaru colným orgánom nepotvrdil svoj súhlas so zničením tovaru ani neoznámil svoje námietky v tejto súvislosti v týchto lehotách, môžu colné orgány takéto konanie chápať ako potvrdenie súhlasu zo strany deklaranta alebo držiteľa tovaru so zničením tovaru.“

17 Porovnaj čl. 17 ods. 3 prvý pododsek nariadenia č. 608/2013 a analogicky úpravu v zákone č. 486/2013 Z. z.

18 Porovnaj čl. 23 ods. 1 písm. c) nariadenia 608/2013 a § 7 ods. 2 zákona č. 486/2013 Z. z.

19 Porovnaj § 44 ods. 1 zákona o finančnej správe.

20 Porovnaj § 54 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

dni.[21] **Aj táto snaha zákonodarcu pokiaľ možno čo najviac urýchliť procesy potenciálne brániace legitímnemu obchodu by sa minula účinku, ak by pred vydaním rozhodnutia o zaistení, resp. pozastavení prepustenia colný orgán tovar zadržiaval na základe iného právneho titulu až do 60 dní.** Európska, ako aj slovenská vnútroštátna právna úprava presadzovania práv duševného vlastníctva totiž v mnohých svojich ustanoveniach dôrazne prihliada na to, aby nedochádzalo k bráneniu legitímnemu obchodu a osobitne to platí pre procesné ustanovenia uplatňované v čase, keď existuje ešte len nepotvrdené podozrenie z porušenia práv duševného vlastníctva.[22]

2 K identifikácii porušených práv duševného vlastníctva v rozhodnutí o zaistení tovaru alebo o pozastavení prepustenia tovaru

V právnej praxi sa stretávame s tým, že colné orgány v rozhodnutí o zaistení tovaru alebo pozastavení jeho prepustenia **nijakým spôsobom bližšie nekonkretizujú, ktoré individuálne právo duševného vlastníctva malo byť konaním držiteľa tovaru alebo deklaranta porušené**. Výrok a odôvodnenie rozhodnutí sa mnohokrát obmedzujú len na identifikáciu držiteľa práva a konštatovanie, že tovar porušil jeho (bližšie neurčené) právo duševného vlastníctva.

Nie je pri tom výnimkou, že veľké spoločnosti sú držiteľmi desiatok až stoviek individuálnych titulov, predovšetkým ochranných známok a dizajnov. Tieto môžu byť navyše registrované v rôznych databázach.[23] Nehovoriac o tom, že ochrana zabezpečovaná colnými orgánmi sa môže vzťahovať aj na neregistrované práva. Z voľne dostupných zdrojov preto z pozície držiteľa tovaru alebo deklaranta objektívne nie je možné údajne porušené právo jednoznačne identifikovať.

Držiteľ tovaru alebo deklarant preto ani nemá možnosť pred vyjadrením súhlasu alebo nesúhlasu so zničením tovaru[24] **kvalifikovane posúdiť, či vôbec došlo v súvislosti s jeho tovarom k porušeniu práva duševného vlastníctva iného subjektu** a zvážiť ďalšiu procesnú obranu svojich práv v podobe vyjadrenia nesúhlasu so zničením tovaru a následného konania o určovacej žalobe pred súdom. Na účely náležitého vyhodnotenia tejto otázky je bezpodmienečne potrebné poznať správnu úvahu, ktorú príslušníci finančnej správy pri zaistení tovaru alebo pri pozastavení jeho prepustenia aplikovali. Skrátene, ak je predmetom opatrenia realizovaného v prospech držiteľa rozhodnutia napríklad právo z ochrannej známky, domnelý porušovateľ musí mať možnosť porovnať jednotlivé ochranné prvky konkrétnej ochrannej známky s prvkami vyobrazenými na zaistenom tovare tak, ako to pred zaistením alebo pozastavením prepustenia nepochybne urobil aj príslušný colný orgán.

Domnievame sa, že rozhodnutie, ktoré neobsahuje informáciu o individuálnom práve duševného vlastníctva, ktoré bolo údajne porušené, nespĺňa základné požiadavky na právnu istotu a zrozumiteľnosť a môže byť v konaní o opravnom prostriedku pred druhostupňovým orgánom alebo v konaní o správnej žalobe označené ako nepreskúmateľné, čo zakladá dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia alebo jeho zrušenie a vrátenie veci na nové konanie a rozhodnutie.[25]

21 Porovnaj § 15 ods. 3 zákona č. 486/2013 Z. z.

22 Porovnaj napríklad inštitút skoršieho prepustenia tovaru podľa čl. 24 nariadenia 608/2013;
porovnaj tiež § 39 ods. 5 (fikcia doručenia rozhodnutia, resp. oznámenia zaistenia tovaru, resp. pozastavenia jeho prepustenia);
§ 39 ods. 6 (odklon od štandardného počítania procesných lehôt pokiaľ ide o vyjadrenie držiteľa tovaru, resp. deklaranta, či súhlasí so zničením tovaru);
§ 39 ods. 7 (odklon od štandardného počítania procesných lehôt pokiaľ ide o vyjadrenie držiteľa rozhodnutia, že jeho právo bolo porušené);
§ 39 ods. 8 (odklon od štandardného počítania procesných lehôt pokiaľ ide o preukázanie, že držiteľ rozhodnutia podal na súd určovaciu žalobu) a
§ 39 ods. 9 zákona č. 486/2013 Z. z. (odklon od štandardného počítania procesných lehôt pokiaľ ide o lehotu na dodatočné podanie žiadosti o prijatie opatrenia alebo zaslanie oznámenia, že takáto žiadosť už bola podaná).

23 Pozri napr. databázu Úradu pre duševné vlastníctvo Európskej únie (EUIPO), databázu ROMARIN vedenú Svetovou organizáciou pre duševné vlastníctvo (WIPO) a databázu Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky.

24 Porovnaj 15 ods. 1 zákona č. 486/2013 Z. z. určený pre tovar pod colným dohľadom, podľa ktorého *„o pozastavení prepustenia tovaru alebo o zaistení tovaru podľa osobitného predpisu colný úrad vydá písomné rozhodnutie, v ktorom zároveň vyzve deklaranta alebo držiteľa tovaru, aby sa v lehote ustanovenej osobitným predpisom <u>písomne vyjadril, či súhlasí so zničením tovaru</u>. V poučení colný úrad uvedie informácie podľa osobitného predpisu a poučí deklaranta alebo držiteľa tovaru o právnych následkoch podľa § 17 ods. 1 a 2.“*
Porovnaj tiež § 7 ods. a 8 ods. 1 zákona č. 486/2013 Z. z. uplatniteľné na domácom trhu:
§ 7 ods. 2 znie: *„O zaistení tovaru vydá colný úrad písomné rozhodnutie, v ktorom zároveň vyzve držiteľa tovaru, aby sa v lehote desiatich pracovných dní alebo, ak ide o tovar podliehajúci rýchlej skaze, v lehote troch pracovných dní od doručenia rozhodnutia o zaistení tovaru <u>písomne vyjadril, či súhlasí so zničením tovaru</u>; v poučení zároveň informuje držiteľa tovaru o postupe podľa § 9 ods. 1 a poučí ho o právnych následkoch podľa § 11 ods. 3 a 4.”*
§ 8 ods. 1 znie: *„Ak má colný úrad pri výkone svojich právomocí podozrenie, že ide o tovar, ktorým sa porušuje právo duševného vlastníctva, pričom žiadosť o prijatie opatrenia na domácom trhu ešte nebola podaná alebo žiadosť o prijatie opatrenia na domácom trhu bola podaná, ale finančné riaditeľstvo o nej ešte nerozhodlo, colný úrad je oprávnený takýto tovar zaistiť. O zaistení tovaru vydá colný úrad <u>písomné rozhodnutie, v ktorom zároveň vyzve držiteľa tovaru, aby sa v lehote desiatich pracovných dní od doručenia rozhodnutia o zaistení tovaru písomne vyjadril, či súhlasí so zničením tovaru</u>. V poučení zároveň informuje držiteľa tovaru o postupe podľa § 9 ods. 1 a poučí ho o právnych následkoch podľa § 11 ods. 3 a 4; ustanovenia § 7 ods. 3 a 4 sa použijú primerane. Colný úrad zároveň o zaistení tovaru bezodkladne informuje finančné riaditeľstvo.”*

25 Porovnaj § 59 ods. 2 a 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a § 191 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

3 K výpočtu skladného

Aktuálne platný mechanizmus výpočtu nákladov na skladovanie tovaru, ktorý bol colnými orgánmi zaistený alebo jeho prepustenie bolo colnými orgánmi pozastavené (ďalej skladné), je na základe splnomocňovacieho ustanovenia v zákone č. 486/2013 Z. z. upravený pomerne jednoduchým spôsobom vo vyhláške k zákonu č. 486/2013 Z. z.[26] Výška skladného je stratifikovaná v závislosti od toho, či ide o (I.) tovar v malej zásielke,[27] (II.) tovar v poštovej zásielke inej ako malá zásielka alebo o (III.) ostatný tovar.

Výkladové nejasnosti v praxi vyvstávajú predovšetkým pri tretej kategórii tovaru, **v prípade ktorej je výpočet skladného naviazaný na počet položiek**. Aktuálnu úpravu nepovažujeme za dostatočne flexibilnú a racionálne zohľadňujúcu všetky situácie, ktoré v praxi nastali alebo ešte len môžu nastať. Napríklad reálne náklady na uskladnenie zaisteného motorového vozidla, ktorý tiež môže ako celok byť tovarom podozrivým z porušovania práv duševného vlastníctva, sú nepochybne vysoké, ale ide len o jednu položku tovaru, a preto v súlade s vyhláškou colný orgán nemá inú možnosť, ako vymerať skladné vo výške 50 eur. Na druhej strane, ak colný orgán zaistí napr. 2 000 kusov hodiniek, pri ktorých je podozrenie z porušovania práv duševného vlastníctva, tieto sú na skladovanie neporovnateľne menej náročné. Napriek tomu sa pri nich v súlade s aktuálnou úpravou navyšuje paušálna sadzba 50 eur, pretože ich počet presahuje 500 skladových položiek, o 0,1 eura za každú ďalšiu skladovú položku. V skúmanom prípade by sa skladné za hodinky určilo nasledujúcim spôsobom:

50 eur (prvých 500 skladových položiek) +
+ (0,1 eura x zvyšných 1 500 skladových položiek) = 200 eur

Na uvedenom príklade možno ilustrovať **výrazný nepomer výšky skladného pri dvoch diametrálne odlišných kategóriách tovaru**, ktoré však vyhláška vo svojom aktuálnom znení nezohľadňuje. V záujme spravodlivého uplatňovania nákladov spojených so zaistením tovaru u držiteľov práv[28] preto v rámci úvah *de lege ferenda* odporúčame **skladné naviazať nie na počet skladových položiek, ale na objektívne veličiny (hmotnosť, rozmery tovaru alebo zložitosť jeho uskladnenia), prípadne aktuálnu paušálnu náhradu za jednotlivé skladové položky objektivizovať uvedenými veličinami pomocou primeraného koeficientu**.

V tejto súvislosti je potrebné doplniť, že **vzhľadom na absenciu legálnej definície skladovej položky** v predpisoch upravujúcich presadzovanie práv duševného vlastníctva **sa aj výklad tohto pojmu v podaní jednotlivých colných orgánov značne líši**. Zaznamenali sme aj výklad, podľa ktorého sa jednou položkou rozumie všetok tovar, ktorý možno zatriediť do jednej podpoložky kombinovanej nomenklatúry.[29] Uvedený výklad považujeme za *a priori* nesprávny a popierajúci samotný zmysel ukladania skladného, ktorý predstavuje náhradu za uskladnenie určitého množstva tovaru s určitou náročnosťou uskladnenia bez ohľadu na tarifné zatriedenie.

Je potrebné uviesť, že mechanizmus výpočtu skladného nezohľadňuje časový aspekt uskladnenia tovaru, čo na prvý pohľad tiež vyvoláva otázniky nad objektivitou výpočtu. Špecifikom skladovania tovaru podozrivého z porušovania práv duševného vlastníctva je však skutočnosť, že subjekt, ktorý v konečnom dôsledku bude povinný uhradiť skladné, objektívne nevie ovplyvniť dĺžku skladovania tovaru. Tovar je uskladnený od momentu zaistenia/

26 Porovnaj § 3 vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 490/2013 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi v znení neskorších predpisov:
„Výška skladného za uskladnenie zaisteného tovaru, bez ohľadu na dĺžku jeho skladovania, sa pre každého držiteľa rozhodnutia ustanovuje takto:
a) 7 eur za tovar nachádzajúci sa v malej zásielke,
b) 15 eur za tovar nachádzajúci sa v poštovej zásielke inej, ako je malá zásielka,
c) 50 eur za tovar do 500 skladových položiek, pričom za každú ďalšiu skladovú položku nad 500 skladových položiek sa skladné zvyšuje o 0,1 eura."

27 Porovnaj čl. 2 bod 19 v spojení s čl. 26 nariadenia 608/2013.

28 Skladné a iné náklady (napr. náklady na zničenie tovaru) hradí držiteľ práv. Porovnaj § 10 ods. 1 zákona č. 486/2013 Z. z.:
„Držiteľ rozhodnutia je povinný uhradiť colným orgánom všetky náklady, ktoré im vznikli v súvislosti so zaistením tovaru podľa § 7 ods. 1 alebo § 8 ods. 1, vrátane skladného a nákladov na zaobchádzanie s tovarom, náklady na zničenie tovaru podľa § 9 ods. 1 alebo § 35 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) a náklady na úkony podľa § 35 ods. 1 písm. b); tým nie je dotknuté právo držiteľa rozhodnutia na náhradu týchto nákladov od držiteľa tovaru."
Porovnaj tiež čl. 29 ods. 1 prvý pododsek nariadenia 608/2013:
„Držiteľ rozhodnutia na žiadosť colných orgánov uhradí náklady, ktoré vznikli colným orgánom alebo iným zúčastneným stranám konajúcim v mene colných orgánov od okamihu zaistenia alebo pozastavenia prepustenia tovaru vrátane uskladnenia a zaobchádzania s tovarom v súlade s článkom17 ods. 1, článkom 18 ods. 1 a článkom 19 ods. 2 a 3 a pri uplatnení nápravných opatrení, ako je napríklad zničenie tovaru v súlade s článkami 23 a 26."

29 Pozri čl. ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 2658/87 z 23. júla 1987 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku (Ú. v. ES L 256 7. 9. 1987, s. 1):
„Každá podpoložka kombinovanej nomenklatúry pozostáva z osemmiestneho číselného kódu:
a) prvých šesť znakov je číselný kód položiek a podpoložiek nomenklatúry harmonizovaného systému;
b) siedmy a ôsmy znak označuje podpoložky kombinovanej nomenklatúry. Ak položka alebo podpoložka harmonizovaného systému nie je ďalej triedená na účely spoločenstva, potom je siedmy a ôsmy znak „00"."

pozastavenia prepustenia, a toto uskladnenie môže skončiť okrem iného napríklad až **zničením tovaru, pričom spôsob a čas zničenia určuje colný orgán**. Návrh zákona, ktorý sa aktuálne nachádza v legislatívnom procese[30], síce prináša do úpravy nákladov v § 36 časový limit na oznámenie výšky nákladov, tento však nemá vplyv na ich výpočet. Účelom tohto časového limitu je aj podľa dôvodovej správy zabezpečiť len právnu istotu držiteľa rozhodnutia, aby v primeranej lehote mohol poznať výšku nákladov, ktoré je tento držiteľ rozhodnutia povinný uhradiť v súvislosti s presadzovaním jeho práv duševného vlastníctva colnými orgánmi.[31]

Nariadenie 608/2013, rovnako ako aj zákon č. 486/2013 Z. z. odo dňa svojej účinnosti, t. j. od 1. januára 2014, neboli ani raz podstatným spôsobom novelizované[32], čo je pri súčasných trendoch v prístupe k legislatíve unikátom. Zároveň ale v zmysle zásady *nemo iudex sine actore* netreba zabúdať na skutočnosť, že problematika presadzovania práv duševného vlastníctva colnými orgánmi nie je predmetom záujmu takého širokého okruhu subjektov ako napr. správa daní alebo uplatňovanie colných predpisov. S uvedeným priamo súvisí aj nižší záujem o túto problematiku zo strany odbornej obce a rovnako možno pozorovať aj nedostatok relevantnej judikatúry tak vnútroštátnych, ako aj európskych súdov. Odhliadnuc od držiteľov tovaru, resp. deklarantov, k uplatňovaniu predpisov o presadzovaní práv duševného vlastníctva totiž dochádza len pri výkone činnosti príslušníkov finančnej správy smerom k relatívne úzkemu okruhu držiteľov práv, spravidla navyše zastúpených ešte menším okruhom patentových zástupcov alebo špecializovaných advokátskych kancelárií.

Cieľom tohto článku bolo konštruktívnym spôsobom poukázať na časový aspekt plynutia lehôt a niektoré ďalšie aspekty pri inak proaktívnom presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi v Slovenskej republike. Veríme, že tento článok pomôže k precizovaniu procesov vedúcich k efektívnej ochrane práv nielen držiteľov práv, ale aj procesných práv a záruk držiteľov tovaru, resp. deklarantov.

Literatúra

Roháček, P. 2019. *Zákon o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi, Komentár.* Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2019.

Nariadenie Rady (EHS) č. 2658/87 z 23. júla 1987 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku (Ú. v. ES L 256 7. 9. 1987, s. 1).

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 z 12. júna 2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi a zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003 (Ú. v. EÚ L 181, 29. 6. 2013, s. 15 – 34).

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1352/2013 zo 4. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú formuláre podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi (konsolidované znenie) (Ú. v. ES L 341, 18. 12. 2013, s. 10 – 31).

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi v znení zákona č. 312/2020 Z. z.

Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 490/2013 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Dôvodová správa k vládnemu návrhu zákona o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi. [online] [cit. 16/06/2022], dostupné online: https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=389349.

30 Porovnaj LP/2022/184 zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi v znení zákona č. 312/2020 Z. z. [online] [cit. 10/05/2022], dostupné online: https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/184.

31 Porovnaj osobitnú časť dôvodovej správy k bodu 13 návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 486/2013 Z. z. o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi v znení zákona č. 312/2020 Z. z.

32 Zákon č. 486/2013 bol novelizovaný len nepriamo v rámci hromadnej novelizácie právnych predpisov súvisiacej so správou zaisteného majetku. Aktuálne sa v legislatívnom procese nachádza návrh zákona, ktorým zákonodarca predovšetkým reaguje na zavádzanie elektronického prijímania a spracúvania žiadostí o prijatie opatrenia na európskej úrovni.